

I M T S M I L E

N I R V A N A

O A S I S

N U D A

R H C P A K O

U 2 V Z N I K Á

O B D H I T

D O O R S

L U C I E

P O L E M I C

V A N H A L E N

G R E E N D A Y

Obsah

- Green Day: Basket Case – keď je fňukanie cool
- IMT Smile: Nepoznám – keď dvaja spolu kričia
- Gladiator: Viem, kde boh spí (rozhovor s autorom skladby).
- Sigma: Nobody to Love – ako správne recyklovať
- Lucie: Sen – sila spolupráce
- Katrina and the Waves: Walking on Sunshine – byť happy sa oplatí
- Rolling Stones: Satisfaction – sex, ads and rock'n'roll
- Komáre od O. B. D. vznikali takto... (rozhovor)
- Lenny Kravitz: Are You Gonna Go My Way? – o spasiteľovi
- Chesney Hawkes: The One and Only – o sebavedomí (a pokore)
- Para: Kruhy do vody (rozhovor s Laskym)
- Sagyan Tofi: Dávej, ber – poloprázdny slogan o priateľstve?
- Svěrák, Uhlíř: Severní vítr – československá Satisfaction?
- Blink 182: What's My Age Again? – keď nechceš dospieť
- Oasis: Wonderwall – najväčšia odrhovačka?
- Natasha Bedingfield: Unwritten – o daždi, odvahe a gradácii
- Chinaski: Klára – o namotávaní
- Nuda: Chytím ťa za ruku (rozhovor s gitaristom Viktorom Špakom)
- RHCP: Under the Bridge – drogy a mosty.
- Bran Van 3000: Drinking in L. A. – nadčasové prebúdzanie
- Darinka Rolincová: Čo o mne vieš (rozhovor s autorkou textu)
- The Doors: Light My Fire – ako poskladať song
- Katy Perry: Hot N Cold – zdá sa mi to povedomé
- Ego ft. Robert Burian: Žijeme len raz – letný hit
- U2: Numb – song vyhorených
- Nirvana: Rape Me – o nátlaku a nejednoznačných textoch

Bruce Springsteen: Streets of Philadelphia – oscarová skladba na objednávku

Celeste Buckingham: Run, Run, Run (rozhovor s producentom)

Van Halen: Jump – o experimentovaní, energii a nakrúcaní klipov

Polemic: Komplikovaná (rozhovor s autorom textu)

Hymna Ligy majstrov – najúspešnejšia skladba histórie (?)

Misha: Druhá (rozhovor)

The Cranberries: Linger – úprimnosť, príbehy a smrť

HT: Mosty (rozhovor s autorkou textu)

Mojich 40 naj hitov

Bonusové články

6 dôvodov, prečo byť členom kapely

O úlohe rebela v spoločnosti

Ako sme zháňali bubeníka

Ako prebieha skúška kapely

Ako organizuje koncert začínajúca kapela

Ako sme nahrávali album

Takto by mal vyzerat' hudobný klub

Načo je hudobníkom imidž?

Ako vzniká hit

Ondrej Halama

Autor: © Ondrej Halama, 2020

Obálka: © Ondrej Halama

Ilustrácie: © Ondrej Halama (ak nie je uvedené inak)

Korektúra: Alana Smitová (v rozhovoroch boli ponechané nespisovné výrazy aj pôvodný slovosled)

Vydavateľstvo: © Ondrej Halama

Spracovanie ebooku: Elist s.r.o., Liptovský Mikuláš, 2020

Rok vydania: 2020

Všetky práva vyhradené. Nijaká časť tejto knihy nesmie byť reprodukováaná, uchovávaná v rešeršných systémoch alebo prenášaná akýmkoľvek spôsobom vrátane elektronického, mechanického, fotografického či iného záznamu bez predchádzajúceho písomného súhlasu autora, respektíve vydavateľa.

ISBN EPUB: 978-80-570-1734-9

ISBN MOBI: 978-80-570-1733-2

ISBN PDF: 978-80-570-1735-6

O knihe

Táto kniha je pokračovaním môjho blogu na stránkach Denníka N. Obsahuje príbehy slovenských aj zahraničných hitov od skupín ako IMT Smile, Nirvana, Lucie, U2, Rolling Stones, Green Day, Polemic či Van Halen. Ide o skladby, ktoré sú pozoruhodné z hudobného hľadiska, svojím odkazom alebo príbehom.

V jednotlivých kapitolách nájdete zaujímavé fakty, rozhovory a úvahy vzťahujúce sa k známym hitom. Počas písania som sa snažil prísť na to, akými pravidlami sa riadi vznik úspešnej piesne. Kompletný návod na hit som neobjavil, no zistil som, že úspešné skladby majú niektoré znaky spoločné.

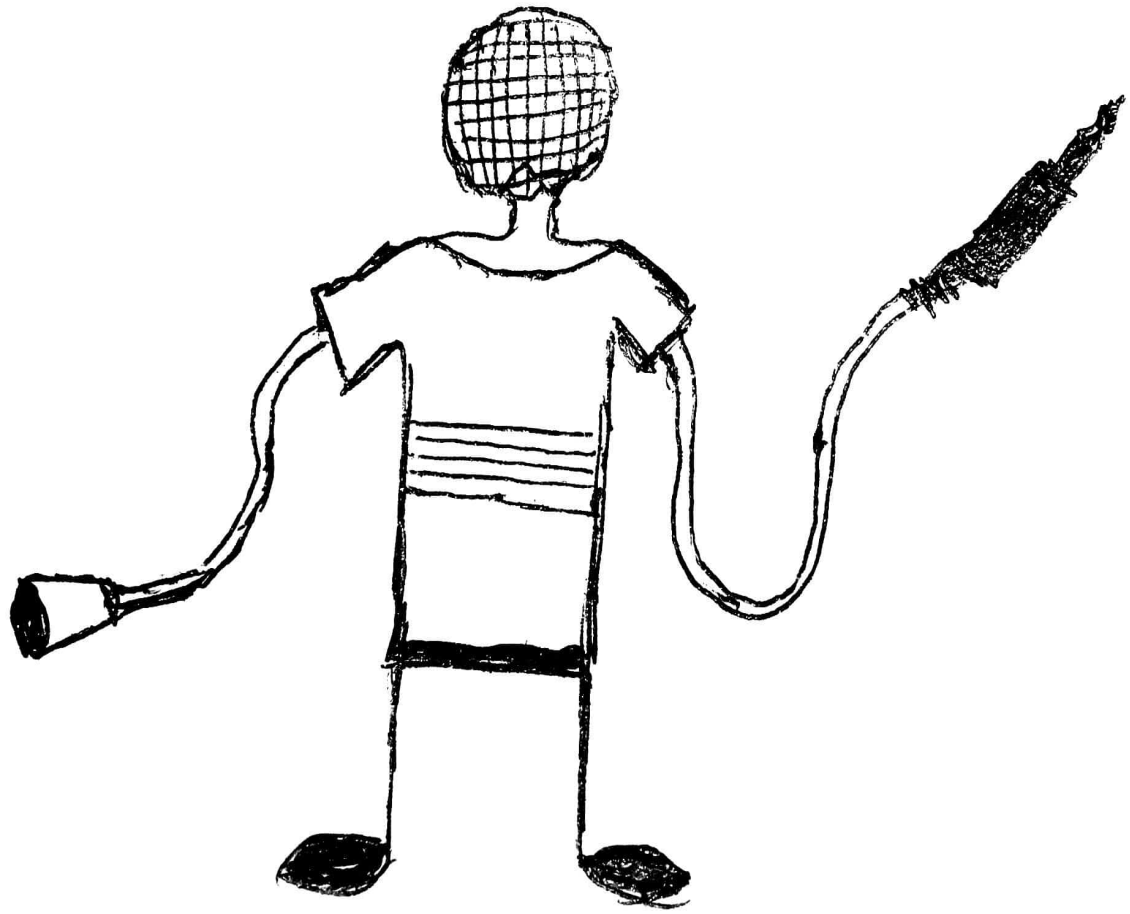
Vytvoriť návod na dobrý song by asi bolo možné, no bolo by to veľmi komplikované. Muselo by sa v ňom zohľadniť veľa poznatkov z hudobnej teórie, literatúry, psychológie, marketingu, biológie i chémie. Postupovať podľa niečoho takého zložitého by nikoho nebavilo a skladanie hudby by pripomínalo skôr prácu programátora či matematika. Bolo by to v rozpore s tým, čo má podľa mňa hudba robiť – zabávať a inšpirovať ľudí. Budem rád, ak to dokáže aj táto kniha.

Aby kniha neobsahovala len môj pohľad na vec, pridal som aj stručné názory ľudí z môjho okolia. Na záver som pripojil pár starších článkov, ktoré obsahujú moje úvahy a skúsenosti z čias, keď som pôsobil v amatérskej kapele.

Ďakujem všetkým, čo mi s knihou pomohli, a prajem príjemné čítanie.

Ondrej Halama, autor

4. január 2020

Green Day: Basket Case – keď je fňukanie cool

Keby vás niekto zastavil na ulici a začal vám rozprávať o svojich duševných poruchách, asi by ste mu odporučili návštevu nemocnice, prípadne zrýchlili krok. Určite by vám toto stretnutie nepridalo na nálade. Keď ale rovnakú vec urobí niekto vo videoklipe alebo na koncertnom pódiu a rovnaké slová zaziape v sprievode basgitary, elektrickej gitary a bicích, môže z toho byť jedna z najzásadnejších skladieb punk rocku. A náladu vám to môže výrazne zlepšiť. Poučenie? Aj pri vyplakávaní môžeš byť cool.

Dokonca pritom môžeš niekomu spôsobiť zimomriavky. Ako mne, keď som raz kráčal zo školy so slúchadlami v ušiach a v rádiu pustili *Basket Case* od kalifornskej kapely Green Day. Možno som ju ani nepočul prvý raz, no vtedy ma dostala. Mozog kričal niečo ako: *Áno! Áno! Áno!* a celé to na moment pripomínalo rande s peknou babou – všetkému som síce nerozumel, ale aj tak sa mi to páčilo.

Text inšpirovali The Beatles

Až o pár rokov som zistil, že *Basket Case* (po slovensky stratený prípad) je výpoveďou „zakomplexovaného“ mladého človeka, zmietaného úzkosťami. Album *Dookie* (1994), z ktorého pochádza, má názov podľa slova, ktorým kapela nazývala lacné jedlo konzumované na koncertných šnúrach. *Basket Case* bol pre Green Day prelomový hit. Spevák Billie Joe Armstrong priznal, že sa touto skladbou snažil vyrovnat' s vlastnými duševnými poruchami. Urobil to priamym a ráznym pomenovaním svojej situácie. Takže aj táto, ako mnoho iných rockových hitov, má svoje korene **vo frustrácii, v hneve a vo vzdore**. Podľa bubeníka Tréa Coola inšpiráciou pri nahrávaní albumu bol prvý album od The Beatles, kde sú tiež priame texty s jednoznačným významom (napríklad „Love, love me do, you know I love

you, I'll always be true“). Aby o význame piesne nikto nepochyboval, veľmi farebný videoklip sa nakrúcal v psychiatrickej liečebni.

Ako sa k svojmu textu stavia spevák s odstupom času? Pre časopis *Rolling Stone* priznal, že jeho vzťah ku skladbe sa časom zmenil – dnes text nie je o jeho situácii, ale o iných ľuďoch, ktorých často vidí v publiku a s ktorými si vymenil roly – publikum spieva a spevák ho sleduje.

V druhej slohe sa spevák zdôveruje prostitútke mužského pohlavia, k čomu Armstrong uviedol, že sa chcel vyrovnáť so sebou bez ohľadu na to, komu o tom bude hovoriť, a tiež tým chcel naznačiť, že veci nie sú vždy čierno-biele. Ani z tohto vysvetlenia nie sme múdrejší. Tak to asi má byť. **Nejednoznačnosť** niekedy skladbe pomôže.

Niečo o kompozícii

Song je osvedčenou kombináciou zaužívaných postupov a menších prekvapení. Kostra piesne vychádza z klasického modelu – sloha 1, refrén, sloha 2, refrén, bridge, refrén. Prekvapí netradičný úvod – spev nastupuje hneď na začiatku a len za sprievodu elektrickej gitary. Nezvyčajným a silným momentom je **nástup bicích**. V skladbách bežne prichádza pred prvou slohou, tu sa však bicie naplno ozvú až uprostred prvého refrénu, aby sa opäť na chvíľu odmlčali a potom definitívne rozbehli. Zaujímavé je aj naznačenie šialenstva v texte, keď na konci druhého refrénu namiesto verša zaznie len „ajájáááj!“.

A niečo na koniec

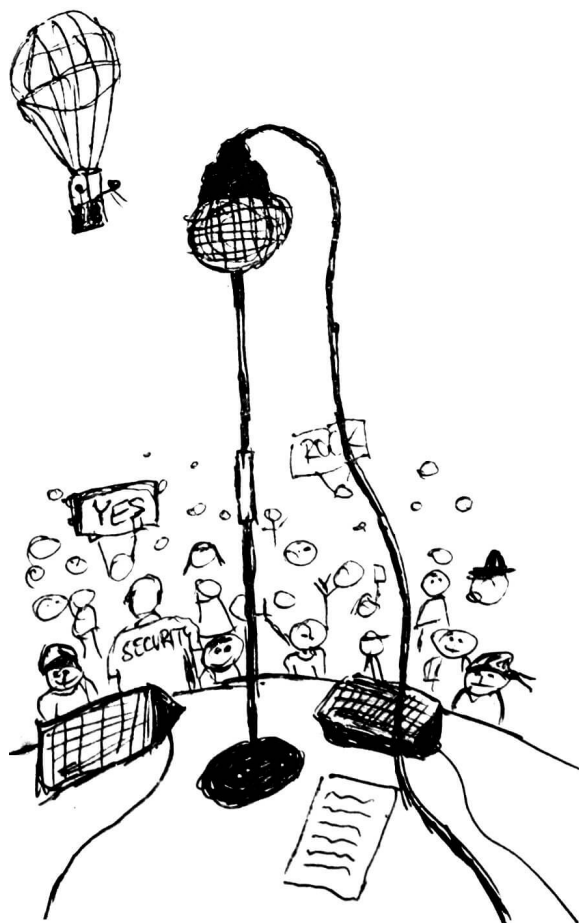
Basket Case patrí medzi najuznávanejšie punkrockové songy. V roku 2006 ho poslucháči BBC Radio 1 zvolili za najlepšiu punkovú skladbu všetkých čias. Dočkala sa aj mnohých cover verzií od interpretov ako The Offspring, Alanis Morissette a Avril Lavigne.

Kto by si od Green Day chcel vypočuť viac, odporúčam songy *When I Come Around*, *Minority* a *Waiting*.

Hlas Pudu

Jaro (50 r.): Poznám, jasné. Dnes už je to na mňa príliš rýchle, ale pred dvadsiatimi rokmi sme na to „parili“.

Jakub (16 r.): Klasika. So skladbou Boulevard of Broken Dreams sú to dve pesničky, ktoré si viem od nich pustiť. Klip je vraj inšpirovaný filmom Prelet nad kukučím hniezdom, ktorý mám rád.

IMT Smile: Nepoznám – keď dvaja spolu kričia

Tu sa viac-menej ospevuje telesná láska, pričom svižná hudba naznačuje, že sa nespieva o vzťahu dvoch vegánov, ktorí sa po celodennej šichte v kancelárii vyvalili na štýlovú posteľ v modernom apartmáne. Ide skôr o začínajúci vzťah tínedžerov, ktorí sa po letnom dni, strávenom na kúpalisku, z ničoho nič ocitli vo vysokej tráve niekde na okraji mesta a v peňaženke nemajú ani fuka, vlastne nemajú ani peňaženku, ale pred sebou majú veľmi cenné a poučné dve hodiny.

Keďže *Nepoznám* sa dá zahrať pomerne ľahko, ne jeden gitarista sa práve na tejto piesni učil prvé akordy. Pre začiatok IMT Smile to bola najdôležitejšia skladba. Prerazili s ňou v rádiách a doteraz patrí medzi ich najväčšie hity. Ale nechajme prehovoriť Ivana Táslera: „*Nepoznám* som zrazu počul z veľkého, nielen nášho prešovského rádia. Tú chvíľu si presne pamätám. Julo Viršík zaradil pieseň do svojej hitparády Twentyfive v Rock FM rádiu a stal sa z nej obrovský hit. V tom roku (1996) sme dostali cenu Zväzu autorov a interpretov za objav roka a vďaka tomu sa to celé rozbehlo.“

Pieseň je prvým výtvorom osvedčenej autorskej dvojice Tásler (hudba) – Krausz (text), ktorí sa v čase jej vydania ešte osobne nepoznali a veľa vecí riešili len poštou. Vlado Krausz bol z úspechu skladby prekvapený: „Keď som tú pieseň po prvýkrát počul v rádiu, dostal som horúčku. Bol to pre mňa šok. Teraz to už nevnímam. Možnože ma tento text istým spôsobom katapultoval medzi slovenských textárov.“

Nahrávanie

Pieseň *Nepoznám* vyšla ako singel po tom, čo kapela získala od vydavateľstva Škvrna Records zmluvu na vydanie albumu. S nahrávaním jej pomáhal Laco Lučenič (Modus, Fermata, Prúdy, Limit), ktorý nahral aj basgitaru. Vznik piesne *Nepoznám* Ivan Tásler opisuje takto: „Dostali sme

producenta Laca Lučeniča a ten mal o tom svoju predstavu. V prvej chvíli sme mali obavy, či je to ten najsprávnejší človek v štúdiu, a musím sa priznať, že zo začiatku sme o niektorých veciach pochybovali. Teraz už viem, že Laco urobil náš prvý album dobre, a mňa osobne posunul v gitarovej muzike trochu ďalej. Začal som cítiť, že v podstate my aj sme rocková kapela.“

S vokálmi v tejto skladbe výdatne pomáhala Katarína Knechtová, vtedajšia členka kapely. K speváčkinmu vokálu sa vyjadril aj Ivan Tásler: „Katina farba hlasu je podľa mňa veľmi zaujímavá, dokopy s mojím hlasom to znelo zvláštne. Dost' sme sa odlíšili od všetkých slovenských kapiel a najmä singel *Nepoznám* dokázal, že je to niečo iné. Boli tu síce predtým *Made 2 Mate*, kde spievala Katka Korčeková a Vrabec, ale to bolo viac také americké spievanie dvoch ľudí. My sme zrazu obidvaja spievali tak ostro, žiadne také, že jeden je hore a druhý je dole. **Jeden kričal** a takisto **kričal druhý**.“ (Dalibor Hladík, Ivan Tásler: *I.M.T. Smile: Všetko je presne tak, ako má byť*, Forza, 2000)

Zloženie

Z hudobnej stránky je v skladbe zaujímavého viac, najmä však energia. Za pozornosť stojí použitie akéhosi pomocného textu, ktorým je Ivan Tásler známy (napríklad v refréne „Nepoznáám šibidibi dabadaba douda“). Koniec tretej slohy a nástup posledného refrénu sú spojené slabikou „ne“ („... kým nebudú zmapova-né-poznám“). Takéto spájanie posledných a prvých hlások je v textoch časté, napríklad aj v skladbe *Sen* od Lucie, o ktorej ešte bude zmienka: „Proud motýl-u-náší strach“.

Páči sa mi druhá gitara, ktorej kvílenie sa začína približne v trinásť sekunde, cez slohy sa odmlčí a cez refrén sa opäť rozozvučí. Skladba sa stupňuje do šialeného tempa, pribúdajú citoslovčia a vzdychy Táslera aj Knechtovej, občas až živočíšnej kvality.

Tento song jednoducho stojí za pripomenutie, pretože takýto „úlet“ v rádiu alebo v súčasnej tvorbe IMT Smile už tak ľahko nenájdete.

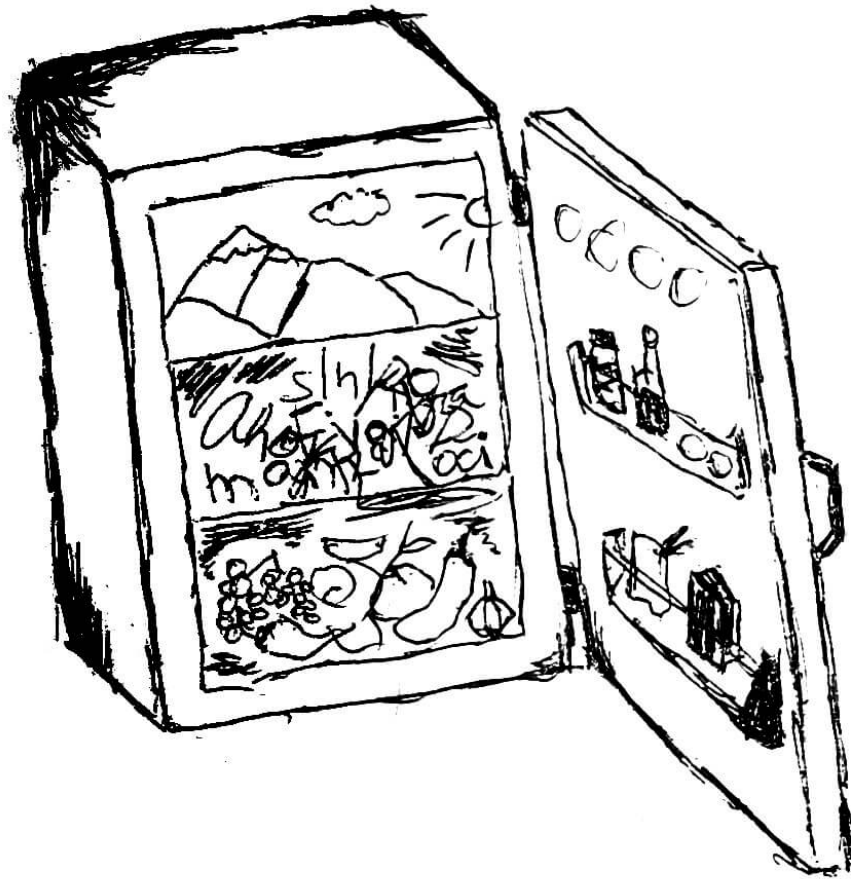
P. S.

V roku 2013 skupina IMT Smile vydala box 13 CD, ktorý obsahuje aj staršiu verziu skladby *Nepoznám* z roku 1995. Len pre zaujímavosť uvádzam, kto v tejto staršej verzii hral a spieval: Martin Migaš (bicie, vokál), Miro Tásler (basgitar, vokál), Ivan Tásler (akustická gitara, vokál), Pali Čekan (husle, vokál), Marcela Kvašňaková, Jana Bednárčáková, Viera Kollárová (všetky tri vokál).

Hlas ľudu

Jaro (50 r.): Dobrý rytmus, chytľavý text. IMT Smile pozná hádam každý v mojom veku. V Banskej Bystrici sme boli na koncerte v strede týždňa a päť hodín sme spali na stanici. A ráno do roboty...

Jakub (16 r.): Nikdy som si neuvedomil, že je tam taký jednoduchý text. To poznajú asi všetci. Nie je to zlé, ale nič extra.

Gladiator: Viem, kde boh spí (rozhovor s autorom skladby)

K tvorbe Gladiatora som sa dostal po dlhšom čase, keď som robil prehľad hitov z rokov 1999 – 2001. Zistil som, že tieto roky patrili k najúrodnejším v slovenskej popmusic. Zároveň to bolo obdobie, keď zisky z hudby dosahovali historické maximum.

Vybrať skladbu, o ktorej urobiť rozhovor, bolo pomerne ťažké. Gladiator má veľa hitov, pričom žiadny z nich výrazne nevyčnieva nad ostatnými. Prvý dojem považujem v hudbe za veľmi dôležitý a na mňa najviac zapôsobila pieseň *Viem, kde boh spí*. V rádiu ju tak často nepočuť. Skladba dala názov celému albumu a je zaujímavá aj tým, že vznikala v čase, keď kapela prechádzala z angličtiny na slovenčinu. Dúfal som, že bubeník skupiny Juraj „Georgio“ Babulic mi o okolnostiach vzniku piesne povie viac.

Prechádzal som si staršie slovenské hity a albumy a všimol som si, že veľa zásadných vecí pochádza z obdobia 1999 – 2001. Je to iba môj dojem alebo boli tieto roky naozaj také úrodné? Ako si na ne spomínaš ty?

Možno je to tým, že sa kapely, ktoré vznikli po revolúcii v osemdesiatom deviatom, etablovali, nahrali nejaké albumy a niektorým sa podarili aj hity. Väčšinou to už tak býva aj vo svete, že prvé albumy od interpreta sú pre fanúšikov najviac cenené, lebo prinášajú niečo nové do hudby. Potom už záleží od kapely, či si priazeň udrží. Je pravda, že sa aj po rokoch stále striedame na pódiumoch tie isté kapely z našej generácie: IMT Smile, Polemic, Hex, Horkýže Slíže, Para, Inekafe, Desmod, Nocadeň, No Name. Nejakú nič nové neprichádza. Myslím v takom rockovejšom štýle.

***Viem, kde boh spí* bola na vašom prvom čisto slovenskom albume.**

Prečo ste sa rozhodli prejsť na slovenčinu?

Presvedčil nás o tom úspech skladby *Slovenská*, ktorá sa nachádzala na inak anglicky spievanom albume *Legal Drug* z roku 1997. Začalo na nás chodiť viac ľudí na koncerty. Spievali si celú skladbu, a keď Miko zaspieval vetu „rukou mávam peace“, tak ľudia hromadne zdvihli ruky s „peace“ znakom. Behali nám z toho zimomriavky po tele. *Slovenská* mala úspech aj u hudobnej kritiky a vyhrala Grammy za skladbu roka. Toto nás tak nejako podnietilo, aby sme nahrali náš prvý album spievaný v slovenčine *Viem, kde boh spí*.

Okrem toho, že ste prešli na slovenčinu, upustili ste aj od tvrdšej muziky. Nie každý fanúšik to prehryzol. Boli s touto veľkou zmenou

spojené aj iné komplikácie?

My sme po našich dvoch albumoch dospeli do štádia, že sme nevedeli, kam by sme sa mali hudobne posúvať. Chceli sme dávať do hudby viac melodiky, čo nám dodnes fanúšikovia našich prvých dvoch albumov nevedia odpustiť. Mrzí nás to kvôli nim, že stratili svoju obľúbenú kapelu. Možno sme mali po zmene štýlu zmeniť aj názov kapely, ale bolo nám to ľúto, lebo už v tom čase sme mali miesto na scéne a aj nejaké úspechy (niekoľko videoklipov odvysielala aj americká hudobná stanica MTV, pozn. autora). Nevedeli sme, či novými pesničkami oslovíme nejaké publikum, mohli sme kľudne prísť o fanúšikov tvrdého štýlu a nových fanúšikov nenájsť. V dobe tej premeny sme boli mladí chalani – Miko mal dvadsať rokov, ja osemnásť – a, pri všetkej úcte, neriešili sme to nejak hlboko filozoficky, chceli sme len robiť, čo nás baví.

Pamätáš si, ako vznikla skladba *Viem, kde boh spí* a čo bolo tvojou inšpiráciou?

Zložil som ju v našej skúšobni v Alekšinciach, kam som chodil okrem skúšok s Gladiatorom aj s kamarátom Ľubom, ktorý hral na bicie, a tak som sa mohol venovať gitare a skladaniu pesničiek. Chodili sme tam počas výkonu našej civilnej vojenskej služby, čo bola náhrada povinnej vojenskej služby. Najskôr sme porobili nejaké práce, napríklad natierali sme zábradlie pri cestách, maľovali kultúrny dom, skrátka, čo obec potrebovala, a potom sme na zvyšok pracovného času zmizli do skúšobne. Vzniklo tam takto viac pesničiek, napríklad aj *Kúpim si pekný deň*.

Je táto skladba pre teba niečím špeciálna?

Možno tým, že to bola naša prvá pesnička na prvom slovensky spievanom albume a otvárací singel k albumu. Nemali sme na ňu ani videoklip. Je zaujímavé, že si ju vypichol, lebo nie je všeobecne nejak hitová. Na koncertoch sme ju hrávali roky, ale potom ju vytesnili nové a nové

pesničky a do programu sa nedostala. Oprášili sme ju až nedávno, keď sme jazdili akustické turné, a otvárala celý program. Malo to fajn ohlas. Hrali sme aj pesničky, ktoré sme na koncerte nikdy nehrali, a veľmi nás to bavilo.

Ako u teba prebieha tvorba? Máš viacero spôsobov skladania alebo nejaký zaužívaný?

Keď som bol mladší, tak väčšina skladieb vznikla tak, že som si hral na gitare, neskôr som pridal aj klavír, tak vznikla napríklad *Bonboniéra*. Občas sa mi skladba ukladá aj v hlave, že nepoužívam nástroj, iba počujem tóny, a keď dávam skladbu už dokopy v štúdiu, som sám zvedavý, čo z toho vypáli. Tak som skladal napríklad *Sám s ňou*.

Dodržiavaš pri písaní textu nejaké pravidlá?

Nie, musí byť len nápad a musí ma pesnička vtiahnuť do seba, inak je to trápenie. Pri dobrej skladbe idú aj texty lepšie. Niekedy si neviem otextovať vlastnú skladbu, lebo už ju tak dlho poznám, že ani neviem, o čom by mala byť. Vtedy poprosím napríklad Vlada Krausza, ktorý to vie.

Čo má podľa teba mať dobrá skladba?

Dobrú melódiu a dobrý text plus niečo navyše, prečo ju majú radi aj poslucháči, čo sa nám, interpretom, nepodarí vždy, ale keď áno, tak máme veľkú radosť.

Prečo si sa rozhodol, že sa budeš venovať bicím? Aké boli tvoje začiatky?

Kapelu sme zakladali s Mikom, Marošom a Dušanom Hladkými. Mňa to nejako ťahalo k bicím. To som mal trinásť. Chodili sme tajne hrať jednej zábavovej kapele do skúšobne. Potom na to prišli a museli sme sa pratať. Šetril som si peniaze, ktoré som dostával na Veľkú noc na polievačky, a aby